

جداسازی و شناسایی سزکویی ترپن موجود در برگ گیاه درمنه کوهی (*Artemisia herba- alba*) به عنوان یک ترکیب اصلی و عمده موجود در آن

پونه ابراهیمی^۱، مبینا جانبازی^{۲*}، زهره کریمی^۳

۱_ دانشیار شیمی تجزیه، گروه شیمی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه گلستان، گرگان (p.ebrahimi@yahoo.com)

۲_ دانشجوی کارشناسی ارشد فیتوشیمی، گروه شیمی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه گلستان، گرگان (mobinajanbazi@yahoo.com)

۳_ استادیار گروه زیست شناسی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه گلستان، گرگان (karimiln@yahoo.com)

چکیده :

گیاه درمنه کوهی، گونه ای آرتمیزیاست که دارای ارزش اقتصادی بالا بوده و به عنوان ماده غذایی قابل استفاده می باشد. هم چنین این گونه در پزشکی به عنوان ضد مالاریا، ضد باکتری و ویروس و در درمان بیماری هایی مانند هیپاتیت، التهاب و عفونت های قارچی مورد استفاده قرار می گیرد. در این مطالعه، پس از جمع آوری گیاه و خشک نمودن آن تحت شرایط سایه، اجزا موجود در عصاره متانولی آن با استفاده از کروماتوگرافی ستونی و ردیابی لکه ها توسط کروماتوگرافی لایه نازک، جداسازی و خالص سازی گردید. پس از شویش شبیهی عصاره مورد نظر در ستون، یک سزکویی ترپن به نام Ketopelenolide A با استفاده از تکنیک های اسپکتروسکوپی ¹H-NMR، ¹³C-NMR، DEPT و IR شناسایی شد. این ترکیب برای اولین بار در گیاه *Artemisia herba- alba* جداسازی و تعیین ساختار گردید.

کلمات کلیدی: *Artemisia herba- alba*، سزکویی ترپن، Ketopelenolide a، کروماتوگرافی ستونی، کروماتوگرافی لایه نازک

مقدمه :

گیاهان قادرند طیف وسیعی از ترکیبات موسوم به متابولیت های ثانویه را تولید کنند که برای بیوسنتز این ترکیبات انرژی زیادی را بکار می برند. در مفهوم کلی، متابولیت های ثانویه ترکیبات آلی هستند که نقش ضروری در رشد و نمو موجود زنده ندارند و از بیوسنتز متابولیت اولیه به دست می آیند. این دسته از ترکیبات به عنوان ترکیبات فرعی و انتهایی متابولیسم اولیه در نظر گرفته می شوند که در فرایند متابولیسمی وارد نمی گردند. مهمترین متابولیت های ثانویه آلکالوئید ها، فنولیک ها، ترپن ها، فلاونوئید ها، استروئید ها تانن ها و لیگنین ها می باشند. برخی از این ترکیبات به عنوان علف کش و حشره کش در صنعت استفاده می شود و دسته بزرگی از آن ها نیز دارای کاربرد دارویی و پزشکی هستند [1].